

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: György Endre

Cím: Amikor még az urinőknek nem
illett korcsolyázni

Forrás:

Az Ujság

Bp

(Hely)

1924. 12. 16.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

496.9

Hely

Idő

1869/1924

Személy

Helyszám

Amikor még az urinőknek nem illett korcsolyázni...

Ötven év a korcsolyasport múltjából. — Petróleumlámpa és verkli a jégpályán.
Rohonczy Gida jégünnepélyeket rendez.

Bethlen István gróf a prágai jég hockey mérkőzésen,
Gróf Bethlenné — Beatrix.

Vasárnap bevonult Téli Apó és elfoglalta rezidenciáját a jégkirály is — megintult az emberáradat a városligeti tó felé. A «nagy jég», kicsinyek, nagyok téli álma, felkészülten várta az érkezőket s alig győzte üdvözölni a sok régi ismerőst. A jégpálya hívei gyermekkoruk óta hűsögesen vissza-visszatérnek egykori szerelmükhöz: a változás legfeljebb annyi, hogy a gyermekleánykák asszonyokká serdültek, s

némelyikük már az újabb nemzedékkel együtt vonul ki a jégpályára — az ifjak pedig dölve férfiakká, jelentős egyéniségekkel fejlődtek. De a jég sima tükre most is a régi varázsszal vonz s ha megszólal a katonazene — mindegy: kinek hány esztendő réppent el a feje fölött — megkezdődik a lelket vidító, testet frissítő sport. A korcsolyák villanva, kéjjel szelik a jég hátát s a karcsú hölgyek hajladozva kecsesen „bógniznak”...

Most már ezrek és ezrek nyüzsgenek a korcsolyapályán.

ÖTVENÖT ESZTENDŐVEL EZELETT...

Igen ám: csak hogy nem mindig volt így. Ötvenöt esztendő lelkes, kitarító munkája kellett ahhoz, hogy a Budapesti Korcsolyázó Egylet mindenki előtt kívánatossá tegye ezt a sportot. 1869-ben, amikor Kresz Géza elnöklésével néhány sportbarát bizalmas eszmecserére gyűlt össze a dunaparti Steingassner-kávéházban, dehogyis merték elképzelni, hogy lelkesedésük kicsiny kis kalásza ilyen szép eredményt fog teremteni.

Miszen akkor még — amint egykoru feljegyzések tanúsítják — a társadalom a legnagyobb elűzöttséggel tekintett a korcsolyázás iránt s minden erre vonatkozó kezdeményezést könnyen fogadott. Az egészségre ártalmasnak tartották a jég sportot és úgy vélekedtek, hogy a társadalmi szokásokkal és illemességgel ellentétben, hogy egy ur hölgy nyilvánosan korcsolyázzon. Mindössze harmincöt tagja volt az egyletnek, amikor 1870 január 29-ikén megnyitották a korcsolyapályát. Egy kis házikó szerénykedett a pálya végén: a korcsolyacsatoló és melegedő, amelyet a tagok saját költségükön emeltettek. A megnyitó ünnepélyességét Rudolf trónörökös megjelenése emelte.

VERKLI SZÓ MELLETT.

Ettől kezdve sokan érdeklődtek a korcsolyázás iránt, talán titkos vágy is kelt a szívekben, de az etikett nem engedte, hogy az uritársadalom tagjai a jégpályára lépjenek. A legerőteljesebb propagandát kellett kifejteni. A korcsolyázó-egylet választmányi tagjai sorra járták az uricsaládokat és egyenként igyekeztek kapacitálni. Eötvös József báró volt az első, aki teltette magát az előítéleteken és engedett a kérésnek. Két leányának megengedte, hogy korcsolyázzanak. A példa vonzott: a bájos, fiatal bárókisasszonyok nyomában egymásután vonultak fel korcsolyáikkal az Andrássy-, az Apponyi-, a Batthyány-, a Cziráky-, az Esterházy-, a Lónyay-, a Karácsonyi-, a Károlyi-, a Keglevich-, a Szapáry-, a Széchenyi- és a Zichy-család tagjai, valamint a társadalom ismert egyéniségei a polgári familiákkal együtt. Később néhai József kir. herceg is belépett egész családjával az alapítók sorába. A társadalom egyre jobban megkedvelte a korcsolyázást. A vérszédítő sporton kívül a melegedőben rendezett uzsonnadelutánok vonzóak. Gróf Andrássy Manoné verklit adományozott az egyletnek, amely a zenét szolgáltatta. Mivel verklire nem tellett, a választmány tagjai család ki a zengzengő dallamokat a verkliből...

A hetvenes évek elején gyakori látogatója volt a korcsolyapályának Andrássy Gyula gróf, aki kitarító türelemmel órákig száguldott a tó jégén. Kóburg Lujza hercegnőnek is kedve szórakozása volt a korcsolyázás. A hetvenes években kezdett kijárni a jégre és még a nyolcvanas évek téli évszakában is mindenkor látható volt Közkedvelt alakja volt a korcsolyapályának Rohonczy Gida, aki a jég sport megkedveltetéséhez zseniális ötletekkel járult hozzá.

A HETVENÉVES LOBKOWITZ HERCEGNÉ TÁNCOL A JÉGEN.

1871-ben kezdett hódítani a tánc a jégen Keringőt, indulót és a francia-négyest jártak s

legszívesebben. Edelsheim-Gyulai Lipótné, a későbbi Lobkowitz hercegné még hetvenéves korában is vidáman, kecsesen táncolt naponta a jégen. Egyik táncbírsége volt a jégpályának Rohonczy Gida is. Ez évben tartották az első jégünnepélyt, amelynek hatalmas publikuma volt. Karácsony estéjén óriási karácsonyt állítottak a jégen, amely alatt rengeteg ajándék, kedves meglepetés várta gazdáját.

Akkoriban még nem ragyogtak az ivlámpák a tó felett. Csak a hatodik szezonban jutottak ahhoz, hogy többek kívánságára «fényes» kivilágítás rendezzenek. Néhány petróleumlámpa és egy-két magnéziumfáklya világított a jégpályán, de az akkori időben ez is nagy luxus volt.

Ettől kezdve az esti órákban is egyre intenzívebb lett a jégélet, sűrűn suhantak el egymás mellett a párok, főként néhány évvel később, amikor a korcsolyázóegylet már villanyvilágítást is «bérelt».

De egyébbel is igyekeztek meghódítani a publikumot. Egymást érték a káprázatos jégünnepélyek. 1893 január 15-én hatalmas ünnepély keretében bucsúztak el Lechner Ödön művétől, a régi korcsolyacsarnoktól és ismerték meg Stuller László új csarnok-tervét, amely csodás és pazar tűzijáték keretében elevenedett meg. A tó partján jégvárat emeltek és előtte a jelmezek tarka sokaságát vonlatták fel az ötletes rendezők, a korcsolyázás művészei: Rohonczy Gida, Tolnai Akos, Nádler Róbert, Bódy Tivadar, Földváry Tibor és Ehrlich János.

JÉGÜNNEPELYEK: ÉSZAKSARK HERCEGE, TÉL APÓ TRÓNFOGLALÁSA ÉS TÉLI BUCSU.

A huszonötödik idény első napján, 1893 december 7-ikén nyitlak meg az új barokkstílusú korcsolyacsarnok kapui, de csak 1895 januárjában tartották meg a tulajdonképpeni felavató ünnepélyt. «Északark herceg» címmel érdekes mese vált valósággá. Jelmezek dúss tömkelege pompázott a jégen. Füzesséry Margit volt a szép-

séges hercegisasszony, Szabó István az észak-sarki herceg, Frey Lipót, az akkori tréner pedig egy boszorkányt személyesített. Volt pompás mulatság, vigalom. Ezt az ünnepélyt is Rohonczy Gida gondolta ki. Kitűnő segítők voltak: Kresz Géza, a Mentőegyesület akkori főorvosa, Strobl Alajos szobrászművész, Nopcsa Elek, Kunossy Ferenc, Alpár Ignác és Püspöky Emil, a korcsolyaegyleti társasélet megteremtője.

A legközelebbi jégünnepélyt hosszú szünet után 1905-ben tartották. Addig egyre gyarapodott a korcsolyasport kedvelőinek száma, jeléül annak, hogy szakítottak a mult ősdi felfogásával. Tél apó trónfoglalását elevenítette meg az akkori ünnepély. A siker érdekében a korcsolyázóegylet ötszáz jelmezt bocsátott díjtalanul a tagok rendelkezésére. Tél apó a Jégkirállyal és a fényes udvartartással felvonult a Természet Istene elé, aki megkoronázta. A mese főszereplői: Márkus Lily, Márkus Jenőné, Bauschek Emilné, Zsigmondy Mihály, ifj. Kertész Tódor és Szandtner Béla voltak. A legközelebbi szezon slágerül, amikor hatvanhat napon át szelték a korcsolyák a jeget a bucsuk zsvaja és eleven-sége plántálódott át a jégpályára. «Téli bucsu»-t tartottak, amely délelőtt tíztől a késő esti órákig elhúzódott. Varázslatos, keleti színpompájú tűzijáték adott méltó befejezést az ünnepségnek.

BETHLEN ISTVÁN GRÓF A JÉGHOCKEY- CSAPAT BACK-JE.

Amikor divatba jött a jég-hockey, az arisztokrácia a legszívesebben a hockey-mérkőzésekben vett részt. A BKE hockey-csapatának Bethlen István gróf, a mostani miniszterelnök is tagja volt. Back-et játszott, még pedig kitűnően. A Deutsche Eishockey Gesellschaft Prag elleni mérkőzésből derekasan kivette részét. A kitűnő összjáték révén sikerült is megverni a prágai csapatot. A hockey-csapatnak ez időben többek között báró Aczél Elemérné, Csáky István gróf, Keglevich Pál gróf, Teleky Géza gróf, Csáky Géza gróf, Márkus Jenő és ifj. Kertész Tódor voltak a tagjai.

A miniszterelnök felesége, Bethlen Istvánné is szerepelt az egyik jégünnepélyen. Mátyás királyválasztásának és bevonulásának történelmi képe éledt fel. Andrassy Géza gróf fia, Andrassy Károly az ifju Mátyást, gróf Bethlen Istvánné pedig Beatrix királynét személyesítette.

Ez volt a mult, — a békevilág a jégen. A jelen pedig...

UJBÓL FELLENDÜL A JÉGSPORT.

—... Az arisztokrácia egy része most távolmarad, meri falun él — mesélte Szent-Györgyi Imre dr., a BKE sportbizottságának érdekes elnöke. — De azért a jégpálya Budapest társadalmának majdnem valamennyi rétegét egyfor-

mán vonzza. Képviselve van a mágnesvilág, a pénzvilág, a kereskedővilág. A korcsolyázás óriási fejlődést mutat a háborúig. Kezdetben meglehetősen sopszertűlenek voltak a versenyek, amíg Földváry Tibor külföldi utjáról hazatért. A magyar korcsolyasport a legtöbbet Földvárynak köszönheti, aki már 1895-ben a műkorcsolyázás bajnoka lett. Korcsolyázási szabályai pedig 1897 óta változatlanul uralják a korcsolyasportot. Sokat tanultunk a bécsiektől is, különösen Seibert Viktortól, valamint Mö-

viustól, aki Berlinből jött el a BKE tréneri állására. A magyar egylet tizenkét—tizennégy év alatt majdnem az összes európai egyesületek fölé emelkedett, kitűnő műkorcsolyázói, főleg a nők révén. Régebbi bajnokaink közül kiemelkednek: Földváry Tibor, Urbáry-Sándor, Szende Andor, Péczely Andor, Szabó István, Manno Mitiades, Wampetits Imre, Márkus Jenő, Gyurmán Dezső, valamint Kronberger Lily és Méray-Horváth Opika. Két legutóbbi bajnokunk pedig Korenek és Déván István.

— A mindinkább rossz telek miatt a háború folyamán, sajnos, visszavetődött a jég-sport, nemcsak a versenyzésben, de a gyakorlásban is. Reméljük, hogy amennyiben a tavalyihoz hasonló jó-szezonok lesznek, mindent pótolva, újra ott leszünk, ahol régen. Műjégpálya nagyon sokat lendítene...

Félszázad alatt, messzire jutottunk attól,

amikor urinóknak nem volt ildomos a jégpályán mutatkozni, amikor verkli helyettesítette a katonazenét és petroleumlámpás imitálta az ivlámpák ragyogását. Csak Bethlen István nem változott: ő most is mérkőzik...

György Endre.

★

A jégpálya megnyitása óta az Állatkertben ismét forgalmas, vig élet folyik. Jégpálya áll az állatkerti bérloők és napi látogatók rendelkezésére és minden jégnapon zene szórakoztatja a jég-sport kedvelőit. Az Állatkert igazgatósága folytatólagos állatkerti bérletjegyeket ad ki, még pedig leszállított áron, a bérletjegytulajdonosoknak pedig igen jutányos jégpót-bérletet biztosít, hogy minél szélesebb körben tegye lehetővé a jégpálya használatát. A közalkalmazottaknak a bérletnél 50%-os kedvezményt nyújt az igazgatóság. A napijegy ára zenés napokon 18.000 korona, zene nélküli napokon pedig 12.000 korona.